

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 *
 Helyben háshos hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajár
 vagy megörökösre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Makó bölcse.

Mindenki békét akar, mindenki keresi a módokat, hogyan lehetne a magyar országgyűlés képviselőházát ismét munkaképesé tenni, az ellenzék olyan körülményeket állít fel, a melyek lényegesen javítanak a katonai javaslatokon s a melyeket kész örömmel fogadna minden jó magyar ember. Talán abban is lehet reménykedni, hogy ilyen minimális követelések teljesítése elé Bécsben sem fognak akadályokat gördíteni — s akkor Justh Gyula megint megvillogtatja a fókuszát és azt mondja: azért sem dolgozunk!

Neki nem kell a katonai javaslatok megjavítása, nem kell munkaképes parlament, nem kell semmi, csak az általános, községenkénti és titkos népbolondítás.

Próbált vele beszélni a nyári melegen Berzeviczy, próbált a téli hidegben Andrássy Gyula. Látja, hogy nincs ebben az országban komolyan számba vehető politikus, aki az ő rögeszméjét helyeselné. Látja, hogy mellette csak letört existenciák, nemzetiségi izgatók és a hazátlanság vigécei vannak. Ha az a lelkes magyar volna, a minek hangoztatja magát valaha, régen éreznie kellene, mi csoda nemzetpusztító, magyarfáló társaságnak lett ő a — faltörő kosa. Ha az az igazi, józan eszű magyar ur volna, a minőnek az alföldi magyar nemes családok politikusaikat eddig megismerte az ország, régen éreznie kellene, hogy az ő uri mivoltához ez a társaság nem illik. Minthogy Justh Gyula okvetlenül nagy ember, föltétlenül vezér akar lenni, mivel másutt nem lehet, vezére lesz a Vajda Sándoroknak, a Jakaboknak, mert neki nem a magyarság fennmaradása, hanem az általános községenkénti és titkos nemzetbomlasztás kell.

Csodálatos dolog az, hogyan képes valaki eunyre makacs lenni a következtetlenségben.

Volt Justh Gyula katonai szakférfi: megmondta, hogy meglesz az önálló magyar hadsereg. Szépen meglett. Lásd az új katonai javaslatokat Volt ő nagyméltósága kiváló bankszakértő is: megmondta, hogy 1911. január 1-re ha török, ha szakad okvetlenül fel fogja állítani az önálló nemzeti bankot s mert nem mindenki hitt neki, szétrobbantotta a saját pártját, meg az egész koalíciót. Fel is állította szépen

a magyar bankot; lásd az osztrák-magyar bank fötemelt kamallát, mely alatt nyögünk mindnyájan adó- és kamatfizető adós polgártársak. Volt a horvát ügyeknek is bölcs bábája, a kinek oltalma alatt több horvát beszéd volt Budapesten, mint Zágrábban: megmondta, hogy ő megoldja a horvát kérdést. Ez is sikerült: lásd a sorban megbukó bánokat és a zágrábi trialisztikus ábrándokat.

Ennyi fényes siker után joggal jelentheti ki magát Justh Gyula a választói reform egyetlen alkalmas megalkotójának. A mint a katonai, a horvát, a bankkérésben olyan nagyszerű vezérnek bizonyult, bizzuk csak rá az ország hajóját ebben az életbevágó kérdésben is, majd elvezet bennünket úgy, hogy...

Ugy, hogy késő lesz a bánat utólag. Szerencsétlensége Justh Gyulának, hogy sokkal nagyobbra hivatottnak érzi magát, mint a mennyit neki tehetsége kimért. Es szerencsétlensége ennek az országnak, hogy még ezekután is akadnak Justhnak parthivei és amit nem tud elérni tudásával, eléri számmal: sullyal esik a közélet mérlegének serpenyőjébe.

Valamikor a haza bölcse előtt meghajolt az ország, pedig Deáknak kisebbsége volt 1861-ben. Ötven év múlva a hazának már nincs bölcse, csak Makónak — s Makó bölcse követeli magának ugyanazt a hódolatot, mint a mit önként megadott az ország egykor egy Deáknak. Nem lehetne önmagyméltóságát kissé felvilágosítani, hogy más volt a haza bölcse és megint más Makó bölcse?

Az osztrák miniszterelnök Budapesten. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Gróf Stürgkh osztrák miniszterelnök ma reggel 7 óra 40 perckor titkára, gróf Attems osztálytanácsos kíséretében Budapestre érkezett és az Angolkirálynő-szállóban vett lakást. Az osztrák miniszterelnök látogatása barátsági és udvariassági aktus jellegét viseli magán. Stürgkh abból a célból jött, hogy az osztrák kormány nevében gróf Khuen miniszterelnököt üdvözölje szerencsés felépüléséhez. Ez alkalommal természetesen bizonyos érdekek, főleg gazdasági, nevezetesen közlekedési és kereskedelmi politikai természetű kérdések is szóba kerülnek. Stürgkh miniszterelnök délután visszatartott Bécsbe.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 24.

Elnök Návay Lajos.
 Elnök jelent, hogy Széchenyi Emil gróf, Hegedüs Lóránt és Rosenberg Gyula ellen tegnap bejelentett összeférhetetlenség alaki hibáinál fogva irattárba tétetett. Bemutatja Komárom városa átíratát a vasárnapi és ünnepnap zárás szabályozása és Maro torda vármegyét a drágaság megszüntetése tárgyában. Az indítvány és interpellációs könyv felolvasása után rátért a Ház

a felhatalmázási javaslat

általános tárgyalásának folytatására.

Benedek János a felhatalmázási javaslatot nem fogadja el, ellenben melegen partolja Valentik Ferenc tegnap benyújtott határozati javaslatát. Kérde a pénzügyminisztert, miért nem terjesztette már a Ház elé a nyugdíjtörvény tervezetét? Inkább ezt sürgetné a kormány, mint a véderő megszavaztatását, amelyből különben törvény csak akkor lesz ha a nemzet vágyai teljesítettek, vagy ha az ellenzék fizikailag megbénítják. Polemizál Széll Kálmánnak Apponyi beszédében történt közbeszólásával azt mondja, hogy nem tételezi fel Deák Ferencről és a hatvanhetedik törvények megalkotóiról, hogy a hadsereg vezényleti nyelvét a felségjognak kijátszották volna s csak sajnálni tudja, hogy olyan előkelő politikus, mint Széll Kálmán a volt miniszterelnök ennek az ellenkezőjét állítja. Az ellenzék amikor a véderőjavaslatot ebben a formájában nem engedi törvényerőre emelni, tulajdonképpen nem függetlenségi politikát csinál, hanem a hatvanhetes többséget, tehát Deák örököseit szorítja csak arra, hogy legalább ezt a programot valósítsák meg. Tisza Kálmán miniszterelnök korábban azt mondta, hogyha nem volna közjogi ellenzék, csinálni kellene azt, mert erre Magyarországnak nagy szüksége van. Ezután áttért a választójog kérdésére. Intézményes biztosítását sürgeti a választójog megalkotásának és sajnálja, hogy nálunk a demokrácia a bárósiság és rendjel osztogatásban nyilvánul meg. Emlékeztet arra, hogy egy Winhischgrätz herceg azt mondotta, hogy az ember a bárónál kezdődik és úgy kellene a választási törvényeket megcsinálni, hogy képviselők csak bárók lehessenek, akik legalább 1000 korona állami adót fizetnek. Erre az a megjegyzése, hogy a vagyoni jó a megélhetés biztosítására, de egyáltalán nem követelhet különösebb tiszteletet és posztót. Majd ismét a hadsereg kérdésére tér át s azt mondja, hogy minden nemzetnek a hadserege a megoltalmazója és a büszkesége, csak éppen mi nem büszkélkedhetünk ezzel. Kijelentette végül, hogy a véderőreform megszavazása elé csak az esetben nem gördít akadályt az ellenzék, ha a nemzet jogos kívánságai kielégítettek s ha előbb a választójogról szóló törvényjavaslatot a Ház elé terjeszti a

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

kormány! A felhatalmazási javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Ezután az elnök 10 perc szünetet rendel el.

Szünet után.

Papp Lajos a magyar politikai kérdéssel foglalkozik. Kijelenti, hogy az ország a közjogi ellentétek százados zavarából sohse tud kikerülni. Ezután fejtegeti a szocializmus és a nemzetiségi kérdésektől való félelem alaptalanságát. A javaslatot nem fogadja el.

Interpellációk.

Ziohy János miniszter válaszol Rakovszky Istvánnak a Hungária bankalapítás dolgában előterjesztett interpellációjára. Kijelenti, hogy ő mióta a miniszteri széket elfogadta, azóta semmi féle közgazdasági dologban nem vett részt. Az új bank alapításában az érsekek, a püspökök, a káptalanok csakis a saját vagyonukkal vehetnek részt. Ha a kezelésükre bízott alapítványokat is igénybe akarnak venni, úgy feleltes hatóságaitól vagy a kegyurtól kellene erre engedélyt kérniük. Ilyen engedélyért eddig még nem fordultak hozzá. Osztya Rakovszky Istvánnak azt a kijelentését, hogy a felekezeti bankalapítás veszélyes lehetne. Kijelenti, hogy ha ilyen bankalapításról tudomása lenne, az minden rendelkezésére álló eszközzel megakadályozná. A Hungária alapításában az érsekek, püspökök és a káptalanok a saját vagyonukkal vesznek részt.

A ház a választ tudomásul vette.

Hogyi Albert az adómentes szesznek inható szeszül való felhasználása tárgyában interpellál, melyre Lukács megnyugtató választ ad.

Simonyi-Semadam Sándor a magyar cukorrépa védelme tárgyában interpellál.

Serényi Béla kijelenti, hogy a brüsszeli kongresszuson Magyarországot Teleszky államtitkár képviseli és a magyar répa érdekei kellő védelemben részesülnek.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

Még emlékezünk azokra a zajos közgyűlésekre, amelyek a Polgári Takarékpénztárban egy évtizeddel ezelőtt lefolytak. Már-már válságról beszéltek s ez az intézet ma Nagyvárad legelső és legtekintélyesebb pénzintézetének egyike. Az alapos restaurálás után olyan kezébe került az intézet vezetése, hogy azóta évről évre a megerősödésről, sőt az utóbbi években fényes sikerről számol be az igazgatóság.

A tegnapi közgyűlés nem a sablonos 10 perces összejevetel volt, hanem ünnepélyes megnyilatkozása az elért eredmények és sikerek feletti örömmel, a jövőbe vetett bizalomnak s az igazgatóság és tisztikar, valamint a részvényesek közötti kölcsönös becsülésnek és elismerésnek.

A közgyűlést dr. Kiss Döme igazgatósági elnök vezette. Megnyitó beszédét azzal kezdte, hogy Isten segítségével az elmúlt évet is eredményes munkával fejezték be. Üdvözölte a megjelenteket s a jelenlevők nagyszámából látja, hogy nem csak kívülről nő az intézet iránt az elismerés, de a részvényesek mind nagyobb érdeklődést tanúsítanak az intézet ügyei iránt. Szép hasonlattal fejtegette azokat a vezérelve-

ket, amelyeket az igazgatóság maga elé tűzött s amelyeknek keresztülvitelében a tisztikar oly buzgón segédkezett. Működésükből kizárták a kapzsiságot, telhetetlenséget, önzést s ennek lehet köszönni az elért eredményt. Ajánlja az új igazgatóságnak, hogy jövőre is ezuton haladjon, akkor a siker nem marad el. Az igazgatóság szeresse az intézetet s ne keressen idegen napot, mert ez a szeretet biztosítja jövőben is az intézet felvirágzását. Midőn az igazgatóság az alaptörvény felemelését javasolja, gondoskodott is már az új részvények elhelyezéséről. Végül konstatálja, hogy a részvényesek megfelelő számban jelentek meg s a közgyűlés kelőleg meg lett hirdetve. A jegyzőkönyv vezetésére felkérte dr. Békéfi Gyula intézeti ügyészt.

Dr. Fehér Adolf a részvényesek nevében igen szép beszédben vázolta az igazgatóság becsületos, komoly munkáját s azt a szellemet, amelynek az intézet bámulatos fejlődését köszönheti. Az eddigi helyes ut betartását s azt a szellemet kívánja továbbra is a vezetékben érvényesülni, amelyet a mostani igazgatóság honosított meg. Az összes részvényesek nevében hálás köszönetet mondott az igazgatóságnak működéséért s éllette őket, továbbá kérte, hogy továbbra is vezessék az intézetet. Ezután Aczel Zsigmond vezérigazgató előterjesztette az igazgatóság jelentését a következőkben:

Midőn intézetünk 1911. évi mérlegét előterjesztjük, azt hisszük, hogy a t. Közgyűlés felment bennünket a szokásos frázisos beszámoló kötelesség alól. Mérlegünk adatai szerint intézetünk életében megint egy produktív év folyt le, melynek eredménye híven tükrözi vissza ideai munkásságunkat. Ennek elérésében nagyrésze volt a pénzpiac kedvező helyzetének, mely mindössze is az év utolsó negyedében kényszerített bennünket némi tartózkodásra. A t. Közgyűlés által elrendelt 1.000.000 koronával való alaptörvényemelésünk fényes sikerrel ment végbe, mely intézetünknek a pénzpiacra való kedveltségét is eléggé bizonyítja.

Aruosztályunk az év derekán zárta le az első üzleti évet, melynek eredményét elszámoltuk. Hiszük, hogy ezen osztályunk beváltja azt a reményt, melyet létesítéséhez fűztünk s gondunkat kell, hogy kepezze annak évről-évre való fokozatos fejlesztése.

Baros-utcai Mandel-féle házunkat eladtuk, az ezen eladásból elért nyereségünk elszámolását későbbre tartjuk fenn magunknak. Indítványozzuk, hogy az ezen ház céljaira létesített »Ingatlan értékesítési alap egy létesítendő »külön tartalékalap« számlájára vitessék át. Igazgatóságunk számot vetve a körülményekkel, intézetünk fejlődése érdekében elhatározta a Kossuth-utca 2. sz. Weisz-féle ház megvételét, melyen a bérleti szerződések lejártá után üzleti forgalmunknak megfelelő székházat igyekszünk emeltetni.

Üzletágainkban beállott nagymérvű fejlődés, üzletbarátainknak intézetünkkel szemben támasztott fokozott hiteligénye, melyeknek részünkről való kielégítése eminens érdekünket is képezi, szükségessé teszi azt, hogy saját tőkéinknek az ismételt gyarapítására gondoljunk.

E végből a t. Közgyűlésnek javasoljuk, hogy részvényőnkéket 7500 db 200 kor. n. é. új részvénynek 250 korona árfolyamon való kibocsátása által egy és fél millió koronával emeljük és a részvényenként befolyó 50 koronát tartalékalapunk növelésére fordítsuk: az új részvények már az 1912. évi üzleti hasznunkba részesüljenek. A részvényekre való befizetési módokat megállapításával pedig igazgatóságunk bizassék meg.

Ezen tőkefelemelésünk által intézetünk 4.000.000 kor. részvényőnkével és 835.009 kor. tartaléktőkével fog rendelkezni.

Ezek után kérjük a t. Közgyűlést, méltóztassék elhatározni, hogy az 1911. évi üzletév nyereségéből 321.663 47 K, hozzáadva az 1910. évről áthozott 17.285 48 K s így a rendelkezésre álló 338.948 95 koronából osztalékra 12500 darab részvény után a 17 K 212500 K, tartalékra 50000 K, 10 százalék igazgatósági jutalékra 32116 34 K, 3 száz. felügyelőbizottsági jutalékra 9649 89 K, 3 száz. vezérigazgatói jutalékra 9649 89 K, nyugdíjalapra 6473 64 K, jótékony célra 1000 K, összesen 321.439 76 K, míg a fennmaradó 17.509 19 K új számlára vitessék át.

A felügyelőbizottság jelentése alapján az igazgatósági jelentést és a mérleget elfogadták s a felmentvényt megadták s az alapszabályokat megfelelőleg módosították, mely után Aczel Zsigmond vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság javaslatát az alaptörvények egy és fél millió koronával 4.000.000 koronára leendő felemelése iránt. A közgyűlés a javaslatot általános helyesléssel elfogadta és elhatározta, hogy az új részvényeket 250 korona árfolyamon, 3 korona bélyeg és kiállítás díj fizetése mellett jegyzésre bocsájtja; a befizetési módokat megállapításával pedig az igazgatóságot bizta meg.

Majd következett az igazgatóság tagjainak újabb 3 évi tartamra való választása. Közfelkiáltással Aczel Zsigmond vezérigazgató, dr. Kiss Döme ügyvéd görög katolikus kápt. egyházmegyei ügyész, Incze Lajos vállalkozót, Léderer Manó földbirtokost, id. Moskovits Mór szeszgyárost, Schwartz Márton földbirtokost, Stern Mózes magánzó, Varró Domokos műszaki tanácsost, az államépítészeti hivatal főnökét, Weckler Adolf nagykereskedőt és dr. Weisz Márton kórházi igazgató főorvost.

Míg a felügyelő bizottságba Fried Ignác kishöröcsöki nagybirtokost egy évi időtartamra választották meg.

A napbiztosok sorába dr. Lázár Aurél, Wechsler József, dr. Nemes Aron, Kroó Samu, Hirschmann Ede, Schwartz Mór (Roth M.) Benedek Dávid, Beyer Kálmán, Nagy György, Weisz Zsigmond, Beyer Lajos, dr. Waldmann Béla, Weisz I. Miksa, Vadász Aurél, Fabricius D-zsó (uj), Gaszner Károly (uj), Neuländer Mihály (uj), Szkuba Gyula (uj), Materny Imre (uj), Schwartz Jakab (uj), Hosszu János (uj) választották be.

A közgyűlésen jelen voltak: dr. Kiss Döme, elnök, Andrényi Gusztáv, id. Moskovits Mór, Wechsler Adolf, Léderer Manó, Fried Ignác, Róz Simon, Schönberg Armin, Schwartz Márton, dr. Weisz Márton, Szödegyi Nándor, dr. Márta Sebestyén, dr. Major Szilvius, Szilárdy Ernő, Széles Gyula, dr. Békéfi Gyula, dr. Fehér Adolf, Ehrlich Kálmán, Schillinger Mór, Weisz József, Nagy György, Waldmann Ödön, Fleischhaecker Hugó, Schwartz M. Jakab, Vértési Andor, Szalai József, Máté István, Schwartz Albert, Balázs Miklós, dr. Roxin György, Neumann Gábor, Gerő Sándor, Róth János, Kroó Samu, Incze Lajos, Zoltán Imre, Weisz I. Miksa, Stern Mózes, Fischer József, Czillér Imre, Varró Domokos, Helfi József, Engel Arnold, Wiener Jenő, Reich Armin, Kepes Samu, Sonnenfeld Adolf, Klein Károly, Székely Sándor főszámvevő, Rákos Vilmos, Grósz Albert, Revóczy Béla, Schiller Sándor, Weisz Zsigmond, dr. Gerő Sándor, Bleyer Kálmán, Goldstein Ignác, dr. Wechsler Iván, Burgida Béla, Reich Sándor, Székely Sándor mérnök, Kovács Kálmán, Nagy György, Krammer Károly, Dévald Mihály, Schwartz Mór, dr. Waldmann Béla, Szanditz Mór, Kacvinszky Andor és Arányi Lajos részvényesek.

Itt a vadászat!

fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső gyárosok fegyverei csak Nagyvárad, Rákóczi-út 15. szám alatt kaphatók eredeti árban. M. kir. löpor-árud a.

Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron-szükségletét szerezze be szakember-nél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél

Telefonszám 269

Miss Corbett előadása.

A legbájosabb angol suffragette, Cicely Dean Corbett kisasszony nagyon kitüntette városunkat, amikor Budapest és Temesvár mellett csak hozzánk jött el agitáló körútjában, hogy előadást tartson a nők választójogáról. A városháza nagyterme teljesen megtelt nagyobbra női hallgatósággal, mikor kevéssel hat óra előtt a főispáni székben felállott egy szép fiatal, széke leány és választékos angol nyelven, értelmesen tagolva, hogy azok is megérthessék, akik kevesebbet tudnak angolul, rendkívül kedvesen, mosolygós arccal mondta el sok komoly gondolatát, találó példákat és szellemes megjegyzéseket tartalmazó beszédét. Rokonszenves külseje, csengő hangja igen kellemes benyomást tett reánk, akik a suffragetteket csak úgy szoktuk elképzelni, amint az ablakokat betörve és minisztereket pofozva lefőzik a mi legveresebb szociálistáinkat is. Mi, jelenlevő férfiak, azonnal hajlandók lettünk volna megadni a választójogot Miss Corbettnek ha nem is minden asszonynak.

Összehasonlítva a nő régi ideálját a modern nő ideáljával, aki nem elégszik meg a konyha, a templom és a gyermekszoba határaitól, melyeket a német császár kijelölt számára, hanem egyenlő munkatársa kíván lenni a férfiaknak.

Persze az egyenlő munkáért egyenlő jogok illetik meg. A nők érdekeit a férfiak épp oly kevéssé képesek megérteni és védeni, mint a nő nem volna képes a férfiak érdekeinek képviselésére. Angol példákkal illusztrálja, hogy az angol képviselőház mily kevéssé érti meg a nők törekvéseit, de ha egyszer a nők is szavaznak, a szavazók szava eljut az ő füleikhez is. Persze sokan félnek a reformtól, mert Angliában több a nő, mint a férfi, de biztosra állítja, hogy még ez évben megkapják a választói jogot s reméli, hogy a liberálisnak ismert Magyarország hamarosan köveit a jó példát s a haladást lényegesen előmozdítja a jövő évi budapesti női kongresszus. Beszél azokról az országokról, ahol már van női választójog, a tavalyi stockholmi kongresszusról és sok mindenről, amit érdeklődve hallgattunk, de leírni nincs helyünk.

A szép előadást az angolul nem tudók részére Schwimmer Róza, a lelkes magyar feminista tolmácsolta tolyékonyan, hűen és lendületesen. Végül dr Erdős Adolf orvos folyékony angol nyelven néhány felvilágosítást kért az előadótól, többek közt az iránt, hogy miként tartja lehetségesnek a magyar nők választójogának oly gyors kivívását, mikor az előrehaladottabb Angliában ötven év kellett az eléréséhez? Miss Corbett azt válaszolta, hogy az ilyen mozgalomban csak az első eredmény kivívása nehéz, azután könnyebben megy s reméli, hogy a magyar férfiak nem lesznek olyan szűkkeblűek, mint az angolok. Wohl kisasszony megköszönte az előadó lelkes fáradozását, azután Huzella Gyuláné elnök beárta a gyűlést.

Ilyen szép beszédet s különösen ilyen előadótól máskor is szívesen meghallgatunk, de a

kérdés megoldásánál, azt hiszem még sok mindent meg fogunk gondolni. Várjuk be, hogy milyen áldásos eredménye lesz a miniszterkormány angol hölgyek bevonulásának a parlamentbe, ha ugyan meg lesz — azután ráérünk a tanúságot levonni.

Uj templom és plebánia Élesden.

Bethlen Aladár gróf nagylelkű adománya.

Az élesdiekre nézve nagy jelentőségű dolgok következnek be rövidesen. E dolgok közt szerepel az új templom és az új plebánia. Jelenleg még a kezdet stádiumában van a dolog, azonban már is oly szép kilátások vannak, hogy reményen felül teljesebben be a hívek vágyai.

Mielőtt e két nagyszabású épület létesítését megkezdénék, első sorban az ottani iskolaszéket kellett teljesen újjáalakítani.

Az iskolaszék e héten, hétfőn alakult újjá, még pedig oly heves küzdelmek közben, hogy ilyen még keveset értek meg az élesdiek. A választás az iskola helyiségében folyt le Kocsis Gusztáv plebános elnöklése mellett. A szavazás megkezdése után már megkezdődtek a zavarok.

A szavazásnál ugyanis olyanok is akartak leszavazni, akik nincsenek benne a választók névjegyzékében.

Az igazi vihar azonban csak akkor tört ki, amikor a szavazó cédulákat összeolvasták. Ekkor ugyanis kiderült, hogy a választók közül sokan nem vették figyelembe az új rendszabályok paragrafusait, s így szavazatuk érvénytelen volt. Az eredmény kihirdetése óriási kavargás közben folyt le. A szavazók közül egyszerre nyolcan is kezdtek beszélni, amiből természetesen olyan zűrzavar keletkezett, hogy senki sem értett semmit.

Az elnök nagy lármában tudta kihirdetni az eredményt, mely szerint rendes tagokul választották meg: Bérczy Imrét, Bérczy Istvánt, Bánhegyessy Gyulát, Kocsis Bélát, Retezár Jánost, Szirmay Kálmán drt, Klinger Ferencet, Novák Kálmánt, Grósz Józsefet és Bici Jánost. Póttagok lettek: Vági Sándor, Vaxmanszky Kálmán.

Az eredmény kihirdetése után még nagyobb vihar keletkezett. Az elnök erre figyelmeztette az elégedetlenkedőket, hogy a választás ellen jogukban van fellebbezéssel élni 8 nap alatt.

A választás ezzel véget ért és a szavazók eltávoztak. Hír szerint nem fellebbezéssel fogják megtámadni a választást, mert a fellebbezésre törvényes alap nincs, hanem küldöttségileg keresik majd fel gróf *Sáichényi* Miklós megyéspüspököt.

Ha a választást a főpásztor jóvá fogja hagyni, akkor veszi kezdetét az iskolaszék tulajdonképeni munkája. Az élesdi templom ugyanis oly rozoga állapotban van, hogy egy

olyan nagy költségnek, mint Eled, nem megfelelő.

Ezenkívül a plebánia is régi avult épület elélt 250 évvel készült, az sem megfelelő ma már. Az újonnan megválasztott iskolaszéki tagokból alakítandó bizottság fogja majd megtenni a két épület létesítése iránt a szükséges lépéseket.

Az új templom szükségességét belátta gróf Bethlen Aladár a kegyur is, aki a templom céljaira 40000 koronát adományozott. E nagylelkű adományát még pótolni fogja a gróf, aki kijelentette, hogy ez évben májusban tartandó ezüstlakodalma alkalmából az új templom részére díszes *orgonát* fog ajándékozni.

Ezenkívül az új templom építéséhez szükséges *összes téglát* az előállítási árban fogja az építetők rendelkezésére bocsátani. A templom építéshez természetesen a hitközségnek is hozzá kell járulnia.

Az élesdiek megvannak róla győződve, hogy így a templom és a plebánia rövid idő alatt fel fog épülni minden akadály nélkül.

Legújabb bál cipők

valódi orosz és amerikai

kalucsnik

legolcsóbban

REICHARD-áruháza

cégnél Rákóczi-ut kaphatók.

Telefon szám 207.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

Héderváry ünnepeltetése.

Budapest, jnn. 24.

(Saj. tud.) Héderváry miniszterelnök vasárnap hagyja el először a betegszobát és hétfőn fog megjelenni a munkapárti körben. Ebből az alkalomból a párt nagyszabású bankettet rendez, melyen Héderváryt Tisza István gróf fogja üdvözölni.

Korcsolya cipők

női és bakfis leányok részére legnagyobb választékban kaphatók a

MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687.

Telefon 687.

UJDONSÁGOK.

* **Requiem gróf Zichy Nándorért.** Gróf Zichy Nándor halálának harmincadik napján, tegnap a székeslővárosban a Mátyás templomban és a Bazilikában és az ország nagyobb városaiban ünnepélyes gyászistentisztelet volt a magyar katolicizmus lánglelkű vezére lelki-üdvéért. Nagyváradon gróf Széchényi Miklós megyéspüspök tartotta a székesegyházban reggel 9 órakor az ünnepélyes requiemet. A hatalmas székesegyházat szintig megtöltötték a jelenlevők. Ott volt Nagyvárad katolikus társadalmának színe-java, a Katolikus Kör, az Urak Mária kongregációja és a kath. iskolák testületileg vettek részt az ünnepélyes gyászistentiszteleten. A templom hajója közepén díszes katafalk állott, szebbnél-szebb virágokkal körülvéve. A püspök fényes, nagy segédlettel ünnepélyes gyászmisét mondott és a jelenlevők imája egybeforva a főpásztor könyörgésével szállott fel az egek Urához azért a férfiuért, aki mindég első volt a magyar katolikusok között, az énekkar pedig Kersch nagy Requiemjét adta elő Beleznyai karnagy vezetésével.

* **A közlekedési szakbizottság ülése.** Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága folyó évi január hó 27-ik napján délután 3 órakor a városház bizottsági termében ülést tart. Ez alkalommal a következő fontos ügyek kerülnek tárgyalásra: 1. A népfürdő terveinek megírása. 2. A tűzoltóaktanya és városmajor telkének felosztása, illetve értékesítése. 3. Gerster, Megyeri és Szunyogh ajánlata a munkástelep létesítése ügyében. 4. Darvas Imre építkezése által elfoglalandó közterület átengedésének kérdése. 5. A város tulajdonát képező Bunyitay-liget megnagyobbítása iránt beadott javaslat. 6. Karácsonyi Géza szobrász beadványa a Sziglietti kut létesítése ügyében. 7. Ozv. Kepes Miklósné és Leichtmann Mór kártalanítási ügye.

* **Gyászrovat.** Súlyos csapás érte Mészáros Józsefet, a zilahi posta- és távirad-hivatal kiváló főnökét. Neje hosszas szenvedés után tegnap elhunyt. Mészárosékat Nagyváradon is sokan jól ismerik. Mészáros József a nagyvárad postahivatalnál működött évekig s innen léptették elő a zilahi postahivatal főnökévé. A gyászbeszéd Nagyváradon is széles körben keltett részvétet. A korán elhunyt ur-asszony földi maradványait Nagyváradra szállítják s itt fogják szombaton d. e. 10 órakor az olaszai pályaudvartól örök nyugalomra helyezni.

* **Matiné a Bánsághy tárlaton.** A Bánsághy Vince és B. Bartók Rózsa festményeiből rendezett kiállításon a múlt vasárnapra hirdetett matiné, a jövő vasárnap, folyó hó 28-án délelőtt 11 órakor lesz megtartva. Az elsőrangú és felette kiváló műsört a hét végén közöljük.

* **A villamosvasuti sínek aláépítése.** Kőszeghy József városi főmérnök jelentést adott be Nagyvárad város tanácsához a sok vitára alkalmul szolgáló villamosvasuti sínek lefektetése tárgyában, hogy mikéint kellene a Szent-László tér rendezésekor a sínek aláépítését készíteni, a Mezey Mihály-utcán a sínhálózatot kiképezni, Rákóczy-uton és Bémer téren tapasztalt hibákat kiküszöbölni. A főmérnök a sínek aláépítése kérdésében tárgyalta Budapesten a városi vasut igazgatóságával s a magyar aszfalt-társaság képviselőivel. A tárgyalás során több terv merült fel. A főmérnök ajánlotta, hogy Nagyváradon az ő tervével, a vasbeton rácsosattal végezzék az aláépítést. A nagy-

várad városi vasut azonban csak a város tetején hozzájárulásával hajlandó a szabadalmat alkalmazni, de ehelyett betongerendák alkalmazását s erre kis Phoenix sínek rakását hajlandó hozzájárulás nélkül is elkészíteni. A magyar aszfalt-társaság pedig csak azt kívánja, hogy a függő rezgést elkerüljék, oldalt pedig fideszkákat rakjanak a sínek mellé a keresztrezgés elhárítása végett. A főmérnök hajlandó ezeket elfogadni, de kéri, hogy szabadalmának kipróbálása céljából legalább 4 sínhosszban a vasbetonrácsot alkalmazzák.

* **Ivószőkőkutak az iskolákban.** Dr. Berkovits René tisztii orvos előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy a községi iskoláknál olyan ivószőkőkutakat állítsanak fel a gyermekek vizellátására, mint azt a drezdai egészségügyi kiállításon látta. Egy elzárt medencében vékony vizsugár tör fel, amely felé hajolva, isznak a gyermekek, anélkül, hogy a szájuk a csövet érintenék. Ezáltal minden fertőzés ki van zárva. A városi mérnöki hivatal a beadványra most azt jelenti, hogy csak az építendő új iskoláknál lehet ezt a szerkezetet alkalmazni, mégpedig fűtőt folyosókon, mert a régi iskoláknál a szabadban levő ilyen kutak befagynának. Az új iskoláknál azonban már lehet megfelelő helyről gondoskodni, a már meglévő iskolákra nézve pedig tanulmányozza a kérdést.

* **Bajok a vasuti kalauzok otthonánál.** A vasutasok egyik legnagyobb egyesületében, a *Vonatkiszérők Országos Otthonába* becsapott a bomba: vizsgálatot rendelt el a miniszterium, s a vizsgálat a vagyonkezelés körül nagyfokú szabálytalanságokat és visszaéléseket állapított meg. A vezetőség persze rejtegette az ügyet a vizsgálat megdöbbentő eredményét, a miniszterium azonban nyilvánosságra adja az adatokat. A miniszterium hivatalos leírata megállapítja, hogy az egyesület évi hétszáz ezer koronás bevételéből körülbelül negyedmillió koronát egyszerűen eladmisztráltak. Elpocsékozták napidíjakra, utiköltségre, agitációra, előlegre s más ilyen alapszabályellenes kiadásokra. Az egyesületnek holnap lesz a közgyűlése, a mely a botrányról fog foglalkozni. A budapesti és vidéki kerületekben erős mozgalom van az iránt, hogy Birkit és társait az Otthon éléről elmozdítsák s kimondják a fuziót a Vasutas Szövetséggel, a melynek kifogástalan ügyvitelére is garancia volna arra, hogy a vasutasok pénzét a jövőben nem szórják szét napidíjakra, agitációra s más önző célokra. A botrányos dologról interpelláció is lesz a képviselőházban. *Lengyel Zoltán* fog kérdést intézni a miniszterhez, hogy milyen módon fog gondoskodni arról, hogy a vasutasok pénzét a jövőben igazán a vasutasok jólétére fordítsák.

* **Az anyakönyvvezetők javadalmasága.** Az alispán most állította össze az állami anyakönyvvezető helyettesek egy évi díjazását. E kimutatás szerint ez évben Bihar megyében 12240 koronára lesz szükség a helyettesek fizetésére.

* **A gyermekmenhely új gondnoka.** A belügyminiszter most töltötte be a nagyváradai m. kir. gyermekmenhelyét, *Szondi Vilmos* távozása folytán megüresedett gondnoki állást és pedig *Darvas Nándort*, a debreceni állami gyermekmenhely ellenőreit nevezte ki a nagyváradai gyermekmenhely gondnokává.

* **Járvány.** *Tótiban* a roncsoló toroklob járvány-szerűleg lépett fel. A margitai tőszolgabíró az évinézésekdelek fogantatását ellen-

* **Tűz a Zöldfa utcán.** Tegnap este 8 órakor a Zöldfa-utca 5. szám alatti Rubinstein Vilmos-féle könyvnyomdában tűz keletkezett. A tüzet a házmaster vette észre és rögtön értesítette a tűzoltókat. Néhány perc múlva kivonult a Mezey Mihály-utcai tűzoltó főrség két szerkocsija Jeremiás szakasparancsnok vezetésével. A tűzoltók az ajtókat kifestve, behatoltak a nyomda helyiségébe, ahol az egyik sarokban levő néhány mázsa papír lángokban égett. Negyed órai munka után sikerült a tüzet elfojtani. A tűz keletkezésének okát nem tudták megállapítani, de valószínű, hogy valaki égett cigarettát dobott a papírcsomók közé. A rendőrség részéről Kemény L. Ignác kapitány és Krám László rendőrtisztviselő jelent meg a színhelyen.

* **A szegények fájára** a Gazdasági és Iparbank tegnap 150 koronát küldött a rendőrséghez, azzal a kéréssel, hogy a város szegényeinek azon fa vásároltassék. A rendőrség ezután is köszönetet mond az adományért.

* **Vasuti karambol.** Tegnap hajnalban a Mezőtelegdi állomáson a Budapest felé haladó gyorsvonat beleszaladt egy ott veszteglő tehervonatba. A karambol következtében egyedül Boczkó Tivadar kisegítő fékező sérült meg, ki mindkét kezén és mellén szenvedett súlyosabb zúzódásokat. Beszállították a biharmegyei kórházba. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

* **Az utbiztosok drágasági pótléka.** Az utbiztosok a nagy drágaságra való tekintettel drágasági pótlékot kértek. A mérnöki hivatal a kérelmet méltányosnak találta és véleményezte, hogy az alispán 12 százalékos drágasági pótlékot utalványozzon az utbiztosok részére. A drágasági pótlék összesen 1378 korona és 99 fillért tesz ki, amit rövidesen megkapnak az utbiztosok.

* **A kissármási földgáz Nagyváradon.** *Moskovits Miksa* mérnök indítványt adott be Nagyvárad városához, hogy lépjen összeköttetésbe Kolozsvár, Debrecen, Szatmár, Arad, Temesvár, Csaba és Szeged városaival s együttes küldöttséggel járuljanak a miniszter elé, hogy a kissármási földgáz felhasználhassák az az itföld ipari céljaira. A városi tanács az indítványt kiadta *Kőszeghy József* főmérnöknek hogy tanulmányozza a kérdést s hat hónap múlva tegyen jelentést. A hat hónap lejárt, s most jelentést tett a főmérnök, amely szerint egyelőre pozitív eredményt nem jelenthet Marosvásárhely a kérdés és a rendszer tanulmányozása céljából kiküldte Amerikába dr. *Bernády György* polgármestert, aki azonban még nem tett jelentést eljárásának eredményéről. Összeköttetésben áll különben *Bernádyval* s mihelyt pozitív dolgot tud, jelentést tesz a tanácsnak. Ujabb hat hónapi határidőt kér az ügy tanulmányozására.

* **Az autobilok vámja.** A komádi-pocsaji útvonal keresztezésén lévő hidon eddig az autobilokat, mint rendes kocsikat vámozták meg, ha ugyan a vámos azért a 8 vagy 19 fillérért kockáztatni merete életét a száguldo autók feltartóztatása által. Az autók rendesen vám nélkül robogtak tovább. Most elhatározták, hogy a hidon 1 korona vámot fizetnek az autobilok után. Azt hisszük 1 koronáért már fel fogják tartóztatni az autobilokat.

* **Találtak egy hősapkát.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség földszint 9. szobájában.

x Itt a vadászat!! Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyváradi Rákóczi-ut.

x Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének. Pally Lexikon teljes 18 kötetben olcsón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

x Nagy cukorka nagyvásár Aszódinál **Kossuth-utca**. Szaloncukrok, figurák, esilárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyváradi, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírű cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elváltatja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

Tisztelettel értesitem Nagyváradi város és Biharmegye nagyjérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyjérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veszlovits-ház, az Orsolya zarda templomával szemben.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól. Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

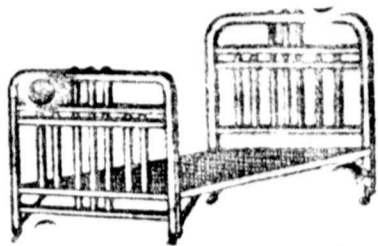
nálam az ellismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czéj

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyőgy 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyváradi, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Nincs tovább (ujdonság.)

Péntek: Nincs tovább.

Szombat: Nincs tovább.

Vasárnap délután: Tatárjárás, este: Leányvásár (ujdonság.)

Nincs tovább. A szezon legnagyobb drámai premijerje zajlik le ma este, a Nincs tovább bemutatója. A közönség minden várakozást felülmúló érdeklődése pompás, ritkán ért sikert ígér, úgy, hogy a három sorozatos előadás már is kevésnek bizonyul. A Vígsház rendezése szerint fog menni az izgalmas darab, amely Földes Imre többi drámája után első előadásán meghódítja az egész Nagyváradot.

A Leányvásár. Az utóbbi években egyre jobban érvényesülnek a magyar operettszerzők. A hat-nyolc év előtti sikerteljes korszak óta alig mutattak be operettet, amely ebben a könnyű műfajban is értéket jelentett volna. A Leányvásárt hónapokkal ezelőtt tüzték műsorra a fővárosban és bemutatja óta megszakítás nélkül sorozatos előadásokban kerül színpadra. Martos Ferenc, Bródy Miksa és Jakobi Viktor operettje oly nagy sikert aratott, hogy előreláthatatlan az az időpont, hogy mikor fog a műsorról lekerülni. A Szigligeti színház most vasárnap este mutatja be azt a nagyszerű operettet és már hetek óta készül a bemutatóra, amelynek előreláthatólag itt is óriási sikere lesz. Jellemző a pazarul fényűző kiállításra, hogy a színház a négy első előadást kénytelen teljes bérletszünetben adni, hogy valamit behozhasson óriási kiadásából.

Színészek Érmihályfalván. *Ermihályfalva* községének február 27-től kezdődőleg egy hónapon keresztül alkalma lesz a tél még hátralevő estéit városi módon színházban tölteni el. Mint tudósítónk jelenti, *Krasznai* Ernő igazgató a jövő hó 27-étől kezdődőleg egy hónapra játszási engedélyt kért az érmihályfalvai főszolgabírótól, aki azt meg is adta. A színház igazgató legvérmesebb reményekre jogosította fel az érmihályfalvaiakat, akik már eddig jegytek is minden bérletet.

A színház új tagja. *Erdélyi* Miklós színház igazgató a színházi bizottság legutóbbi ülésén kijelentette, hogy jövőre újra szervezi társulatát s olyan erőket szerződött, akik a legmesszebbmenő igényeket is kielégítik. Mint halljuk, már több új tagot szerződött. Legújabbán *Almási* Sári szerződött a nagyváradai színházhoz.

Felhívás a bérlőkhoz. A bérleti idény első része lejárván, a színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a bérleti összeg második részét sürgősen befizetni szíveskedjenek.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 1. A Tiszti kaszinó táncal egybekötött hangversenye.

Február 2. Az Evangélikus Nőegylet teaestélye.

Február 4. A Katolikus Legényegylet farsangi mulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 17. A Tiszti kaszinó céllövő estélye.

A Katolikus Legényegylet táncmulatsága.

A Kereskedelmi Csarnok nagytermében február 4-én fényes táncmulatságot rendez a Katolikus Legényegylet, amely mulatság az eddigiek példájából s az előkészületekből következtetve, fényes sikerrel biztat.

A rendezőség izléses meghívót bocsátott ki, melynek szövege a következő:

A nagyváradai Kath. Legényegylet 1912 február hó 4-én a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségeiben (az egyleti helyiség renoválási alapja javára) műsorral egybekötött táncmulatságot rendez.

Kezdeté este fél 9 órakor.

Belépti-díj: Személyjegy 2 kor., családjegy (3 személy) 5 kor., (4 személy) 6 kor., karzatjegy 1 kor.

A karzatjegy kivételével minden jegy érvényes a táncmulatságra. Felülfizetések és postai küldemények köszönettel fogadtatnak és birtalig lesznek nyugtázva.

Műsor.

1. Magánjelenet. Előadja: Vadász Andor.
2. Enekszóló, Schubertől. Eneklő: Góza Ilonka. Zongorán kíséri: Halmos András, egyleti karmester.
3. Magánjelenet. Előadja: Biró György.
4. Párosjelenet: Korbita József és Nagy István.
5. Egyleti dalárda.

Az egylet fővédnöke: Dr. gróf *Széchenyi* Miklós lat. szert. megyés püspök. Előljárók: Dr. *Vucskics* Gyula v. elnök, *Gálffy* Sándor igazgató, *Karkusz* Sándor ellenőr, *Halmos* András karmester, *Tátray* Sándor v. elnök, dr. *Subayda* György titkár, *Szabados* Pál jegyző, *Dobozy* János ellenőr, *Kádár* János I. dékán, *Merza* Kálmán főkönyvtáros, *Nagy* István könyvtáros, ifj. *Dobozy* János II. dékán.

Rendezőség: *Abrahám* Sándor, *Barza* Antal, ifj. *Barza* József, *Biró* János, *Dvorzsis* Lajos, *Eipert* János, *Farkas* József, *Fleisz* Mihály, *Galló* János, *Günther* Oszkár, *Hegyi* Dániel, *Hotya* Károly, *Kalló* János, *Kállay* János, *Kmetz* Lajos, *Kohaut* János, *Kozár* János, *Lauffer* Frigyes, *Nagy* István, *Papp* Pál, *Popovics* Gusztáv, *Szénási* Mihály, *Stachó* Sándor, *Tarján* Gábor, *Vadász* Andor, *Völgyi* Gyula.

A zenét *Bura* Karcsi zenekara szolgáltatja.

Az Evangélikus Nőegylet teaestélye iránt, amey február 2-án lesz nagy az érdeklődés, úgy hogy az a farsang egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik. A teaest délután 5 órakor kezdődik. Belépti díj 2 korona. Táncosjegy 1 korona.

TÁVIRATOK.

Zichy Nándor emléke.

Budapest, jan. 24.

(Saj. tud.) A budavári Mátyás templomban ma délelőtt tartották meg boldogemlékü gróf Zichy Nándor lelkiüdvéért a gyászmisét, [melyet Colb Medárd pontifikált. Az istenisztelet után a Szent István Társaság kis termében értekezlet volt, melyen megalakították az elhunyt emlékének megörökítése iránt indított mozgalom vezetőségét. Az értekezleten elhatározták, hogy a beérkező pénzeket a Szent István társaság fogja kezelni.

A főhercegasszony balesete.

Bécs, jan. 24.

Mária Terézia főhercegasszony orvosai, dr Ranzi és dr Idzinsky jelentik, hogy ő fensége az éjjelt igen jól töltötte. A sebgyógyulás és az érverés rendes. Hőemelkedése nincs. Közérzése teljesen megnyugtató.

Lefoglalt osztrák hajó.

Páris, jan. 24.

(Saját tudósítónktól.) A Figaró tegnap későn éjjel azt a táviratot kapta, hogy az olaszok az osztrák Lloyd Bogenz gőzösét a Vörös tengeren Peom mellett lefoglalták. Triesztből azt jelentik, hogy az osztrák Lloyd erről nem kapott táviratot, de az igazgatóság kijelentette, hogy ha ez meg történt, akkor az olaszok blokádjukkal vissza éltek.

A francia hajó török foglyai.

Páris, január 24.

(Saját tudósítónktól.) A Manonba 29 török foglya Cagliariiban a csendőrségi palota második emeletén van elhelyezve. Vezetőjük, ki jól beszél franciául, kijelentette, hogy valamennyien orvosok és betegápolók.

A francia-olasz incidens elintézése.

Páris, jan. 24.

(Saját tudósítónktól.) A francia olasz incidens el van intézve Poincarre azt az utasítást adta Barrore nagykövetnek, hogy az olasz kormány javaslatát fogadja el és ha a török tiszteket kiszolgáltatják előbb, akkor terjesszék az ügyet a hágai választott bíróság elé. A római francia ügyvivő tegnap tanácskozott San Giulianóval, aki végleges választ mára ígerte.

A háború.

Konstantinápoly, jan. 24.

A blokád a Vörös tengeren megkezdődött ugyan, de a hatása még nem érezhető. A belügyminisztérium jelentést kapott, hogy Hodeida és Zuukin közt a kábel el van vágva.

Páris, jan. 24.

Az olasz kormány kilenc repülőgépet rendelt Bleriotnál és ennél is többet a Nieuport-aeroplángyárban. A

francia kormány megtiltotta ezeknek a vállalatoknak a szállítást s arra hivatkozott, hogy Franciaország a legszigorubban meg akarja őrizni semlegességét. Ez volt az oka annak is, hogy a francia pénzpiacra sem Olaszország, sem a porta nem kaphat kölcsönt.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézet.

Üvegcsiszoló és tükör árugyár.

NAGYVARAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

45

Mit tegyek? Mit tegyek? — mondá magában; de lázasan működő veleje nem adott feleletet és remegő szíve mindig hangosabban dobogott. Körülnézett, mintegy segítyt keresve, bár tudta, hogy senki sincs közelében, aki segíthetne rajta. Szemei oly tárgyon akadtak meg, mely rendszeren nem tartozott szobácskájának holmijai közé, s mely eleintén azon öntudatlan módon vette igénybe figyelmét, mellyel valamely dolgot szemlélni szoktunk, bár gondolataink tulajdonképen egészen mással vannak elfoglalva.

Helén asztalán egy papírtok állt és midőn azt felnyitá, himzözvintákat és megkezdett selyem munkákat talált benne, melyeket megtekintésül küldtek hozzá. Ugyanezen pillanatban maéame Heroldnak, a szives divatárésnőnek képe tűnt fel előtte, mert a minták övéi voltak. Ezen már korosabb övegyet, ki magát és beteges gyermekeit saját, fáradhatatlan szorgalma által táplálta, mindig igen tiszteletreméltó nőnek tartotta Helén és fölötte róla, ki kétségkívül tapasztalásából ismerte a fájdalmat és szerencsétlenséget, hogy az idegen szenvedés iránt is részvétet fog viselni. Helén elhatározta, hogy nála fog menedéket keresni és azonnal útnak indult.

Az üdülő levegő s a vidám márciusi napnak aranyos sugarai megnyugtatták Helénnek izgatott idegeit, s a kissé hosszúságú úton csillapodott a nyugtalanság, mely szívét szorongatta. Midőn azonban a divatkereskedésbe lépett és Herold asszony után tudakozódott, ismét csökként bátorság, s magamagát nagyon szerénytelennek, sőt tolakodónak tartotta. Valóban megkönnyült szívd, midőn hallotta, hogy Herold asszony nincs otthon; és midőn egy szobába

vezették azon kéréssel, hogy Herold asszony visszatértét ott legyen szives bevárni, azt vette észre, hogy óhajtja, bár Herold asszony még jó sokáig távol maradjon. Várakozásában egy ablak mellé ült s az utcát nézett. Eleintén, gondtalanul nézett ki, de a serényen ide-oda siető tömegnek látása lassankint a tétlen nézőben is a sietségnek érzelmét és azon vágyat költötte fel, bárcsak Herold asszony mielőbb hazaérkezne.

Maga is mosolygott ezen, midőn gondolatai hirtelen más irányt vettek.

A szerény ház előtt, melyben Helén volt, fényes hintó állt meg. Egy urhölgy szállt ki belőle, néhány szót mondott a hintóban maradt idősebb asszonyságnak, a fogat tovament s a hölgy a kereskedésbe lépett.

Helén hallotta, amint csengő hangon Herold asszony után kérdezősködött, hallotta, a mint az idegen ugyanazon választ kapta, melyet ő és halotta, hogyan kéri a hölgyet egy pillanatra várakozásra.

— Nincs egyéb hátra, mint várakoznom — mondá az idegen hangja, — legalább addig, míg anyám visszajön, ki megígerte, hogy egy negyedóra múlva itt lesz érettem; nyisson kérem egy szobát.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Részvénytársaságok közgyűlése.

Január 27. Az Egyesült Biharmegyei Keresk. Bank és Közporti Takarékpénztár r. közgyűlése délután 4 órakor.

Január 28. Leszámitoló és Jelzálogbank r. t. közgyűlése.

Január 28. Székelyhídi fürdő részvénytársaság közgyűlése d. e. 11 órakor.

Január 28. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor

Február 2. A Gazdasági és Iparbank gt. közgyűlése d. e. 10 órakor.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapestben

A gabona-tőzsdén tegnap lanyha volt az irányzat. Készáru 2 és fél fillérrel olcsóbb.

Határidők zárata:

Áprilisi buza (1912)	— — —	11 81
Májusi buza	— — —	11 79
Októberi buza	— — —	11 —
Áprilisi rozs	— — —	10 37
Októberi rozs	— — —	9 16
Áprilisi zab	— — —	9 80
Októberi zab	— — —	8 44
Májusi tengesi (1912)	— — —	8 74
Juliusi tengeri	— — —	8 83

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	857.50
Osztrák hitelrészvény	— —	652.75
Jelzálogbank	— — —	494.50
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	576.50
Közuti vasut	— — —	813.50
Városi vasut	— — —	420.—
Osztrák államvasut részvény	— — —	729 —

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Kiváncsi. (Nagyvárad.) Mi is értesültünk a bihariak és nagyváradiak számára készülő nagy kitüntelésekről, de ez a dolog nem ért még meg a nagy nyilvánosság számára. Egyik másik közülük rövidesen meg lesz. Annak idején persze örömmel fogjuk közölni azokat, de most még idő előtt pletykálgatás lenne.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

932—1912. szám.

Ajánlati felhívás.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város tulajdonát képező Apolló telek értékesítése céljából 1912. március hó 21-ik napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében ajánlati tárgyalást fogok tartani.

Az ajánlati tárgyalás három irányban lesz megtartva:

1. Az ingatlan felépítésére bérbiztosítási kötelezettség nélkül.

2. Az ingatlan felépítésére bérbiztosítás kötelezettségével

3. A felépítendő ingatlanok bérbeadására.

Az 1. és 2. pont szerint a vállalatba adandó munkálatok a következők:

I. Föld munka. II. kőmives munka III. elhelyező munka. IV. kőfaragó munka. V. vasbeton munka VI. vas munka. VII. ács munka. VIII. tetőfedő munka. IX. bádogos munka X. szigetelő munka XI. burkoló és beton munka. XII. padozati munka. XIII. asztalos, lakatos, mázó munka. XIV. üveges munka XV. redőny munka. XVI. szobafestő munka XVII. kályhás munka XVIII. szobrász munka. XIX. falburkolati munka. XX. központi fűtés. XXI. vízvezeték és csatornázási munka. XXII. villamos világítás berendezési munka. XXIII. villamosjelző berendezés, házi telefon és villámhárító XXIV. porszívó berendezés. XXV. felvonók. XXVI. különleges munkák

Bérbiztosítás nélkül, vagyis tisztán az építkezési munkálatoknál úgy az I-től XXVI. tételek alatt felsorolt összes munkálatokra, mint az egyes tételek alatt megnevezett munkanemekre külön-külön tehető ajánlat, azonban csakis az ajánlati űrlap kitöltésével és az egységáruk megjelölése mellett. Ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetési és ajánlati űrlapokat bocsájt a pályázók rendelkezésére és az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtására magukat kötelezik.

Bánatpénzül tisztán építkezési munkálatoknál 250,000 koronáig 5 százalék, ezenfelül összeg után további két százalék teendő le. A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló s a városi pénztár által kiállított letéti nyugta, vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata melléklendő az ajánlathoz.

Bérbiztosítással egybekötött építésre vonatkozó ajánlatok csak az I. XXVI. tétele alatt felsorolt összes munkálatokra s általánosságuk, továbbá az épület összes helyiségeinek bérbevételének kötelezettsége és az évi bérnek a megajánlásával tehető. Ily ajánlatok benyújtói az előbb említett bánatpénzen felül a bérbiztosítási ajánlat külön biztosítása céljából további 70,000 koronát tartoznak biztosítékként letenni s ez az összeg csak a bérbiztosítási idő letelével fog azon ajánlattevőnek kiadatni, akinek bérbiztosítással egybekötött építési ajánlatát a város elfogadja.

A felépítendő Apolló bérház bérbevételére csakis olyan ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek az egész épület összes helyiségeinek bérbevételére vétetnek. Az egész épület összes helyiségeinek bérbeadására a kikiáltási ár 70,000 korona, a bánatpénz 17500 korona. Minden ajánlat ivenként egy koronás bélyeggel látandók el és csakis szabályszerűen kiállított s lepecsételt borítékban 1912. évi március hó 21-ik napjának d. e. 10 órájáig beérkezett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az építési tervek, az építkezésre vonatkozó vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott az építésre vonatkozó ajánlati s az ártételekkel ki nem töltött költségvetési űrlapok ivenként 20 fillérért megszerezhetők.

A bérbiztosítás mellett leendő felépítésre, nem különben az épület bérletére vonatkozó feltételek alulírott hivatalos helyiségében tekinthetők meg a hivatalos órák alatt.

Minden ajánlattevő köteles ajánlatában világosan kitenni, hogy ezen pályázati hirdetőment, a Rimanócy Kálmán által készített műszaki leírás és építkezési tervek, a vállalati, illetve bérleti feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Azon pályázók, kik a várossal még szerződéses viszonyban nem állottak, vagy a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és

megbízhatóságukat a lakhelyük szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntési kötelezettségbe maradnak, ellenben Nagyvárad városát az ajánlati tárgyalás eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Vállalat nyertes vállalkozó köteles az építési munkát 1912. május 1-én megkezdeni és azt 1913. nov. hó 1-re befejezni és átadni.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága fenntartja azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, újabb árlejtés, illetve ajánlati tárgyalást tarthasson, esetleg árlejtésen kívül is tárgyalásokba bocsájtkozasson és az értékesítés tekintetében teljesen szabadon s a legjobb belátása szerint intézkedhessen.

Nagyvárad, 1912. január hó 22-én.

Komlóssy József

tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara.

5165—1911. szám.

Értesítés.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az Argentiniai kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint a behozatalra kerülő természetes és mesterséges ásványvizekre megállapított 5, illetve 10 Cent fogyasztási adó beszedése alkalmával az adó lefizetését igazoló s minden egyes üvegre ragasztandó bélyegjegyet csupán akkor szolgáltatssa ki a vámhivatal és az elszámolást csak akkor eszközölje, hogy ha már az előzetes vegyvizsgálatot meg-ejtették s az kedvező eredménnyel járt. Ez okon figyelmeztetjük ásványkiviteli cégünket, hogy az Argentinába irányuló ásványviz-küldemények számára kiviteli engedély szerzendő, mely a buenos-ariesi Oficina Americanál kérelmezendő. A kérvényhez csatolandó 5 drb. minta, abban az alakban, ahogy eladásra kerül, az ásványviz, a pontos vegyelemzés, suly és alkatrész szerint, a víz therapin és fiziológiai ismertetése az üveg és a címke megjelölése, esetleg prospektusok és olyan ismertetések, melyek a víz ottani vegyelemzését elősegítik. A kérvény egy dolláros bélyeggel is felszerelendő az engedélyezés tartamára.

Ezzel kapcsolatban közöljük még, hogy azon célra a magy. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága az érdeklődőknek egy spanyol nyelvű folyamodványt bocsát rendelkezésükre.

Nagy-Várad, 1912. január hó.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:
Huzella Gyula, dr Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tan. elnök. titkár.

Feldstrick Kálmán

könv. kötetése és dobozgyártása
Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvéhadapródiskola és a megyei összes fősolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

Telefon 1153. Interurbán Telefon 1153.

Hölgyek figyelmébe!!!

Igen kedvelt

Zsigmond-fűző

remek, kipróbált és kedvelt jó szabásu egyenes Reform és csipő-fűző a hasat minden nyomás nélkül fűzi és a testnek remek formát kölcsönöz, a gyomrot szabadon hagyja. Kizárólag egyedül csak

Izsák Lidiánál

rendelhető meg. — Becses pártfogását továbbra is kérve, teljes tisztelettel

Izsák Lidia

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

Belépesi felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.
Kossuth Lajos-utca 4. szám
1912 január 1-én megnyitotta
17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulathoz való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után helenként 1 korona fizetendő a szövetséget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai c-ek útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetséget célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olesó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- egendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezőnyyre. A szövetségetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulathoz belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyező-
szövetkezet igazgatósága.

A Gazdasági és Iparbank részvénytársaság zárszámadása az 1911. évről.

VAGYON

Mérleg számla.

TEHER

	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
Pénztári készlet			186751	65	Részvénytőke	2100000	—		
Váltó tárca			8275058	37	„ 1911. évi kibocsátás	910000	—	3010000	—
Jelzálog kölcsönök			1552779	99	Tartalékalap	300000	—		
Adósok folyószámlán			573954	56	„ 1911. évi kibocsátás	130000	—	430000	—
Értékpapírok			919866	—	Külön tartalékalap	10000	—		
Nyugdíjalap értékpapirjai			123845	—	Árfolyam különbözeti tartalékalap .	10000	—		
Be nem fizetett részv. és tart. tőke			121490	—	Osztalék tartalékalap	9000	—		
Előleg kölcsönök			19304	—	Széchenyi Jenő jótékonyági alap .	5000	—	34000	—
Felszerelés			1000	—	Nyugdíjalap			170000	—
					Betétek			3086366	23
					Visszleszámitolás			4082332	67
					Folyószámlai hitelezők			653842	21
					Átmeneti tételek			84376	64
					Fizetendő betétkamatadó			5938	51
					Fel nem vett osztalék			1150	—
					Nyereségáthozat mult évről	5452	78		
					Ezidei tiszta nyereség	210590	53	216043	31
			11774049	57				11774049	57

TARTOZIK

Nyereség- és veszteség-számla.

KÖVETEL

	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
Betét, visszleszámitolási és egyéb kamatok			350078	35	Nyereség áthozat a mult évről			5452	78
Tiszti fizetések, irodabér, napibiztosági díjak, könyvek, nyomtatványok és kezelési költségek			63203	67	Kamatok:				
Adók			29013	05	Leszámitolt váltók, folyószámlák, jelzálog és előlegkölcsönök után			578388	15
Összes leírások			2146	43	Értékpapírkamatok és árfolyamkülönbözeti nyereségek (adómentesek)			68477	36
Tiszta nyereség			216043	31	Jutalékok			4074	18
					Leirt követelésekből befolyt			4092	34
			660484	81				660484	81

Nagyvárad, 1911. december hó 31-én.

Ternyei Ármin
titkár.Bleyer Andor
főkönyvvezető.

IGAZGATÓSÁG:

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Rádl Ödön
elnök.

Dr Cziffra Kálmán

Gerő Ármin

Deutsch K. I.

Dr Oesterreicher Samu

Dr Ertsey Péter

Szathmáry Király Andor

Kollár Lajos

Ternyei Antal
vezérigazgató.

Dr Thury Kálmán

Ullmann Sándor

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultán, javultán a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocró- czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

Grand Hotel Berlin

nagyszálloda és pensio
Budapest, Révay-u. 10.

140 szoba, lift, gőzfűtés. Andrassy- és Váci-körutal szemben, az Opera mellett. Szobák 2 koronától feljebb. Hónapos szobák 60 koronától.

Igazgatóság.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizláló telepen

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a **napi árakon kaphatók.**

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete r.t.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcserm	50 »
1 » Thymol	20 »
1 » Stomatín	20 »
1 » téglés Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Pixavon	98 »
1 üveg Bay Rum	85 »
1 » Vera Violette bozlanin	80 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantín	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkiadó	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 téglés Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Leichner puder	88 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtéglés tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr.
1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 drb cipőerem-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zomáuc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Bruuz watta	35 »

306

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szobának ellátására, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

17874—911. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város részére szükséges kőműves, ács, asztalos, lakatos, szobafestő, mázó, üveges, bádigos, cserepező, kovács, kerékgyártó és kövező munkálatok vállalatba adása céljából 1912. évi február hó 23-ik napján d. e. 9 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalati idő tart három egymásután következő éven át, vagyis 1914. évi december hó 31-ig.

Ajánlatok csak írásban alulírott kezéhez 1912. évi február hó 23-ik napjának d. e. 9 órájáig adhatók be. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított pessttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Bánatpénzül ajánlattevők tartoznak a kőműves munkálatokra 2000, az ács munkálatokra 2200, az üveges munkálatokra 100, a cserepező munkálatokra 200, a szobafestési munkálatokra 100, a lakatos munkálatokra 400, az asztalos munkálatokra 460, a mázó munkálatokra 300, a kovács munkálatokra 200, a kerékgyártó munkálatokra 200, a bádigos munkálatokra 200, végül a kövezési munkálatokra 2000 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kintenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési általános és külön feltételeket, továbbá az egységárjegyzéket ismeri azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Több munkanemre tett együttes ajánlat esetén az ajánlat végén világosan kitéendő, hogy ajánlattevő ajánlatából bármelyik munkanem kivételét elvállalja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok, magyarhonos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés meg történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Azon pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja magának a jogot, arra nézve, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Kelt Nagyváradon, 1912. január hó 10-én.

Komlóssy József,
tanácsnok mint az árverési
küldöttség elnöke.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső elhatározása folytán,

A polgári jótékony célokra szánt

XLI-K CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1912. február 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. Főzönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillagok

lámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motörök

1/2. hórótól minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

TARSOLY és RISZTO

Nagyvárad, Rákóci-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Minden vasarnap kirakat kiállítás.